

OPENBAAR MINISTERIE

Arrondissementsparket Den Haag

Postbus 20302, 2500 EH Den Haag

Prins Clauslaan 60
2595 AJ Den Haag
T +31 88 699 13 00
www.om.nl

Datum
Onderdeel Beleid en Strategie
Ons kenmerk HO 15.GAN.39004
Contactpersoon BJZ cluster
Doorkiesnummer(s)
Onderwerp Beoordeling van uw aangifte

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden.

Met deze brief bericht ik u over de beoordeling van de aangifte die u op 10 januari 2022 heeft gedaan bij de voorzitter van het College van procureurs-generaal. Deze aangifte is aan mij overgedragen ter beoordeling. U deed aangifte tegen de voormalig minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heer H. de Jonge (thans minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening). U stelt dat de heer De Jonge zich schuldig heeft gemaakt aan diverse strafbare feiten door vele denigrerende, kwetsende en polariserende uitlatingen te doen ten aanzien van mensen die zich niet willen laten vaccineren en/of die tegen een coronatoegangsbewijs en/of vaccinatieplicht zijn. Meer in het bijzonder stelt u dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan het aanzetten tot haat, geweld en/of discriminatie, groepsbelediging, bedreiging, dwang en belaging.

1. Groepsaangifte

U heeft gesteld dat u tevens aangifte doet namens 69.018 andere personen. U heeft bij uw aangifte een lijst overgelegd met namen van de personen namens wie u tevens aangifte doet. Deze personen hebben, zo stelt u, op de website hun persoonsgegevens ingevuld en aangegeven dat zij de uitdrukkelijke wens hadden zich te voegen bij de aangifte. In overleg met een medewerker van mijn parket (bevestigd in een email van 20 december 2021) heeft u bij de aangifte volstaan met de vermelding van de namen van de personen namens wie u tevens aangifte doet. Daarnaast is afgesproken dat de informatieverstrekking en verdere correspondentie aan deze personen via u verloopt.

Het doen van aangifte is een rechtshandeling die rechten én verantwoordelijkheden meebrengt. Artikel 163, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering (Sv) staat toe dat namens een ander aangifte wordt gedaan, indien degene die de feitelijke aangifte doet over een bijzondere schriftelijke volmacht beschikt. Uit die volmacht moet blijken van de uitdrukkelijke wil van de volmachtgever dat namens hem aangifte wordt gedaan van een specifiek strafbaar feit. Met het doen van aangifte bij volmacht komen aan de aangever de volledige rechten toe uit het Wetboek van Strafvordering (hierna: Sv).

Twee verzamelrondes

U heeft mij desgevraagd een verificatierapport en een aanvulling daarop toegestuurd over de verzameling van de gegevens van de beoogde medeaangevers. Daarin valt te lezen dat het verzamelen van gegevens van de beoogde medeaangevers in twee rondes is gebeurd. Bij de eerste verzamelronde (waarbij gebruik werd gemaakt van webformulier 340) heeft het verificatieproces uit de volgende stappen bestaan:

1. controle van de geldigheid van opgegeven emailadressen via de bulk email checker service;
2. filtering op evident onjuiste gegevens in de ingevulde webformulieren (u noemt 'kankerwappie' en 'gevaarlijke idioten' als voorbeeld);
3. bevestigingsverzoek op de emailadressen die bij de eerste stap terug kwamen als 'failed' en 'unknown'.

Na deze verificatie resteerden 45.988 e-mailadressen.

Het rapport vermeldt over stap 3 dat aan 3.472 emailadressen een bericht is gestuurd met het verzoek om op een link te klikken, ter bevestiging van de juistheid van het emailadres. U geeft aan dat in 2.669 gevallen het mailbericht is geopend. Uit het rapport kan ik niet afleiden of daarmee wordt bedoeld op een door het systeem gegenereerde mededeling dat het bericht als zodanig is geopend (een zogenaamde read notify) of dat na het openen van het bericht door de gebruiker op de daarin vermelde link is geklikt.

Bij de tweede verzamelronde (waarbij gebruik werd gemaakt van webformulier 342) bestond het verificatieproces uit een double opt-in, waarbij de aangever werd verzocht het ingevulde emailadres te bevestigen. Na de double opt-in verificatie resteerden 24.471 emailadressen. Ten slotte is er nog een verificatiebericht gestuurd naar de 287 medeaangevers die geen volledige achternaam hadden opgegeven.

Mijn beoordeling van de hoeveelheid aangevers

Ik ben van oordeel dat, hoewel u bij het verzamelen van gegevens van beoogde medeaangevers diverse maatregelen heeft genomen om te voorkomen dat misbruik werd gemaakt van de door uw geplaatste webformulieren, het rapport onvoldoende informatie bevat om vast te kunnen stellen dat bij alle 69.018 verzamelde namen sprake is een voldoende verificatie van de juistheid van de opgegeven persoonsgegevens, alsmede van de uitdrukkelijk verklaarde wil dat namens hen aangifte wordt gedaan van specifieke strafbare feiten.

Ik heb de lijst met namen van personen namens wie u aangifte wenst te doen, bestudeerd. Ik heb daarop namen aangetroffen die mij aanleiding geven om te twifelen of het bij alle 69.018 genoemde namen gaat om echt bestaande personen. Zo komt de naam Hugo de Jonge meermalen voor op de lijst (waarvan eenmaal met de vermelding 'de enige echte'), evenals de namen Mark Rutte, Teddy Baudet, Anus Piemelbijter, Hendrikus Vaginalus, Geertje Wilders-Mussert en Adolf Hitler. Ik moet ervan uitgaan dat dit valse namen zijn.

Uit het aanvullend verificatierapport valt op te maken dat de webformulieren (340 en 342) die bij beide verzamelrondes werden gebruikt, aan bezoekers de mogelijkheid boden om via het aanvinken van een checkbox toestemming te geven om de aangifte namens hen in te dienen. Ik heb naar aanleiding van de door uw opgestelde rapportages de website [REDACTED] nader bestudeerd. Op de website zoals die op 28 december 2021 bestond en is gearchiveerd door The Internet Archive¹ werden bezoekers uitgenodigd om hun voornaam, achternaam, geboortedatum, telefoonnummer en emailadres achter te laten indien zij de aangifte mede wensten te ondertekenen.

U geeft in het verificatierapport aan dat voor de double opt-in is gekozen omwille van een toenemend aantal trollen. Ik neem aan dat u daarmee bedoelt dat op social media werd opgeroepen om valse gegevens op te geven op de website. Uit het verificatierapport blijkt niet waarom u bij de eerste verzamelronde niet reeds voor een double opt-in heeft gekozen (waren er gedurende die ronde geen trollen actief?). Het is immers een feit van algemene bekendheid dat een dergelijke methode, mits op een juiste wijze toegepast, de kans op het verzamelen van valse en/of niet-verifieerbare gegevens verkleint.

Ik ben van oordeel dat de mogelijkheid die u heeft gecreëerd aan bezoekers van de website [REDACTED] om zich als medeaangever te voegen niet valt onder een 'bijzondere schriftelijke volmacht' zoals bedoeld in artikel 163, eerste lid, Sv. Er had bij het *verzamelen* van de gegevens van de personen namens wie u aangifte wenst te doen, een meer uitgebreide verificatie moeten plaatsvinden op de feitelijke juistheid van die gegevens én op de verklaarde wil om in alle rechten te treden die een aangever toekomen op grond van het Wetboek van Strafvordering. Dat klemt te meer nu het ernstige vermoeden is gerezen dat in tenminste een aantal gevallen een valse naam is opgegeven. De afspraak die met mijn

¹ [REDACTED]

medewerker is gemaakt voor wat betreft het *aanleveren* bij het Openbaar Ministerie van gegevens van de personen namens wie u tevens beoogde aangifte te doen, maakt dit oordeel niet anders.

Alles overwegende komt ik tot het oordeel dat de aangifte die u op 10 januari jl. heeft gedaan, niet kan worden aangemerkt als een aangifte die tevens namens een ander of anderen is gedaan. Ik merk de aangifte daarom aan als een aangifte die u persoonlijk heeft gedaan, vergezeld van een groot aantal steunbetuigingen.

Ten overvloede merk ik nog op dat het aantal mensen dat zich wenst te scharen achter een aangifte voor het Openbaar Ministerie geen rol speelt bij de beoordeling of een aangifte in behandeling wordt genomen.

2. Juridisch kader

Uw aangifte ziet op uitspraken die de heer De Jonge in zijn toenmalige hoedanigheid van Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft gedaan in de context van de voorbereiding en uitvoering van de maatregelen ter bescherming van de volksgezondheid (de bestrijding van het corona (COVID-19) virus).

Voorop gesteld moet worden dat wanneer er een vermoeden bestaat dat een minister een strafbaar feit heeft gepleegd dat samenhangt met zijn of haar werk als minister, er sprake is van verdenking van een zogenoemd ambtsdelict. Het Openbaar Ministerie is in die zaken niet zelf bevoegd om aangiftes in behandeling te nemen. Dat geldt ook voor aangiftes tegen leden van de Staten-Generaal (dat wil zeggen leden van de Eerste en Tweede Kamer) en staatssecretarissen.

Artikel 119 van de Grondwet en artikel 76 van de Wet op de Rechterlijke Organisatie kennen in dat geval een bijzondere regeling. In het kort komt die regeling erop neer dat vervolging alleen mogelijk is als de Tweede Kamer of de regering daartoe een besluit heeft genomen. Alleen na een dergelijk besluit, kan de Procureur-Generaal bij de Hoge Raad daadwerkelijk strafvervolging instellen.²

Hoe aangiftes ter zake van ambtsmisdrijven in behandeling moeten worden genomen, is verder geregeld in een protocol. Dit protocol is openbaar gemaakt in de Staatscourant (2018, 3803) en is eenvoudig te raadplegen via de website overheid.nl.³

² Meer informatie vindt u op de website van de Rechtspraak (www.rechtspraak.nl) onder de tabbladen: Over de Hoge Raad, Bijzondere taken HR en PG en 'vervolging van ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen'.

³ Voluit: Protocol inzake de behandeling van aangiften bij een ministerie, het openbaar ministerie of de procureur-generaal bij de Hoge Raad tegen leden van de Staten-Generaal, Ministers en Staatssecretaris, Ministerie van Justitie en Veiligheid'.

Volgens dit protocol zendt het Openbaar Ministerie de aangifte alleen door aan de minister van Justitie en Veiligheid wanneer sprake is van (het vermoeden van) een concrete gedraging die een bepaald strafbaar feit oplevert.

Daarnaast dient te worden opgemerkt dat het Openbaar Ministerie alle aangiften die in Nederland worden gedaan enkel toetst aan wetten die vallen onder het strafrecht, zoals onder meer alle artikelen die zijn opgenomen in het Wetboek van Strafrecht. Het Openbaar Ministerie heeft niet de taak en de bevoegdheid om aangiften aan wetten te toetsen die niet onder het strafrecht vallen, zoals bijvoorbeeld de Grondwet, de Code van Neurenberg en het Burgerlijk Wetboek. In lijn daarmee heb ik ook uw aangifte beoordeeld op grond van de wetten die vallen onder strafrecht. Ik kom daarbij tot de volgende beoordeling.

3. Juridische beoordeling

U geeft aan dat een deel van de aangehaalde uitspraken van de heer De Jonge in uw visie valt onder strafbare discriminatie, te weten groepsbelediging als bedoeld in artikel 137c van het Wetboek van Strafrecht (Sr) en het aanzetten tot haat, geweld en discriminatie, strafbaar gesteld in artikel 137d Sr. Verder stelt u dat een aantal van deze uitspraken (tevens) strafbaar is op grond van bedreiging als bedoeld in artikel 285 Sr, dwang op grond van artikel 284 Sr, misbruik van gezag op grond van artikel 365 Sr en stalking op grond van artikel 285b Sr.

De betreffende uitlatingen heb ik getoetst aan voornoemde artikelen en ik ben van oordeel dat er geen sprake is van strafbare uitspraken. Ik zie ook geen aanknopingspunten voor de verdenking van enig ander strafbaar feit.

Discriminatie, groepsbelediging en aanzetten tot haat

De belangrijkste reden dat er geen sprake is van strafbaarheid op basis van de eerder genoemde discriminatieartikelen is dat door de heer De Jonge weliswaar onderscheid wordt gemaakt op grond van het wel of niet gevaccineerd zijn, maar dat dit geen onderscheid betreft naar ras, godsdienst en levensovertuiging, hetero- of homoseksuele gerichtheid of lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap en/of geslacht. Daarmee is geen sprake van een onderscheid dat de wetgever onder de reikwijdte van het discriminatieverbod heeft gebracht.

De keuze om zich niet te laten vaccineren kan naar mijn oordeel niet worden aangemerkt als "levensovertuiging" in de zin van de artikelen 137c en 137d Sr. Het begrip "levensovertuiging" is door de wetgever naast het begrip "godsdienst" opgenomen in deze artikelen om te waarborgen dat ook religies zonder een god

onder de bescherming van de strafbepaling vallen (bijvoorbeeld atheïsme).⁴ Voor een “levensovertuiging” in de zin van de wet moet het gaan om een fundamentele opvatting over het leven in al zijn facetten, om beginselen waarnaar iemand zijn leven inricht. Volgens vaste jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens kan een samenstel van opvattingen pas als een godsdienst of levensovertuiging worden beschouwd als die opvattingen een zeker niveau aan overtuigingskracht, ernst, samenhang en belang bereikt hebben.⁵ Hierbij moet men denken aan opvattingen over leven en (leven na de) dood.

De uitlatingen van de heer De Jonge zijn gericht op een groep mensen die zich kenmerkt door politieke opvattingen en medische overwegingen, te weten de keuze om zich niet te laten vaccineren. Dit kan weliswaar een fundamentele keuze betreffen, gemaakt op grond van politieke en medische overwegingen, maar gaat niet om een overtuiging ten aanzien van het leven en (leven na) de dood in al zijn facetten. Het gaat om een voor velen belangrijk aspect van het leven, maar kan niet worden beschouwd als levensovertuiging in de zin van de wet.⁶

Door onderscheid te maken tussen gevaccineerden en ongevaccineerden heeft de heer De Jonge zich dan ook niet schuldig gemaakt aan groepsbelediging strafbaar gesteld in artikel 137c Sr of aanzetten tot haat, discriminatie of geweld strafbaar gesteld in artikel 137d Sr.

Bedreiging, dwang, misbruik van gezag en belaging

Ik ben van oordeel dat er in wat u aanvoert geen aanknopingspunten te vinden zijn voor een verdenking van enig strafbaar feit in de zin van bedreiging (artikel 285 Sr),

⁴ Kamerstukken II 1967/68, 9724, p. 5.

⁵ EHRM 15 januari 2013 (Eweida e.a./VK), r.o. 81: “*The right to freedom of thought, conscience and religion denotes views that attain a certain level of cogency, seriousness, cohesion and importance*” (see *Bayatyan v. Armenia [GC]*, no. 23459/03, § 110, ECHR 2011; *Leela Förderkreis e.V. and Others v. Germany*, no. 58911/00, § 80, 6 November 2008; *Jakóbski v. Poland*, nos. 18429/06, § 44, 7 December 2010). *Provided this is satisfied, the State’s duty of neutrality and impartiality is incompatible with any power on the State’s part to assess the legitimacy of religious beliefs or the ways in which those beliefs are expressed* (see *Manoussakis and Others v. Greece*, judgment of 26 Sep 1996, Reports 1996-IV, p. 1365, § 47; *Hasan and Chaush vs. Bulgaria [GC]*, no. 30985/96, § 78, ECHR 2000-XI; *Refah Partisi (the Welfare Party) and Others v. Turkey [GC]*, nos. 41340/98, 41342/98, 41343/98 and 41344/98, § 1, ECHR 2003-II).

EHRM 1 juli 2014 (S.A.S./Frankrijk), r.o. 55: “*The Court observes that this objection primarily concerns the status of the applicant as a victim under Article 9 of the Convention. It would point out in this connection that, as guaranteed by that provision, the right to freedom of thought, conscience and religion denotes only those views that attain a certain level of cogency, seriousness, cohesion and importance. However, provided this is satisfied, the State’s duty of neutrality and impartiality is incompatible with any power on the State’s part to assess the legitimacy of religious beliefs or the ways in which those beliefs are expressed* (see *Eweida and Others v. the United Kingdom*, nos. 48420/10, 59842/10, 51671/10 and 36516/10, § 81, ECHR 2013, and the references indicated therein).”

⁶ Hof Den Haag 19 mei 2003, LJN: AF8921.

dwang (artikel 284 Sr), misbruik van gezag (artikel 365 Sr) of stalking (artikel 285b Sr).

In artikel 285 Sr is bedreiging met één van de in dat artikel genoemde misdrijven strafbaar gesteld (voor zover hier relevant: het gevaar voor de algemene veiligheid van personen of een misdrijf tegen het leven gericht of zware mishandeling). De bedreiging moet van dien aard zijn en onder zodanige omstandigheden zijn geschied dat bij de bedreigde de redelijke vrees kon ontstaan dat het misdrijf waarmee werd bedreigd ook zou worden gepleegd. Het gaat er daarbij om dat de bedreiging in het algemeen een dergelijke vrees kan opwekken en de uitlating redelijkerwijs als zodanig kan worden opgevat. Of één of meer mensen zich bedreigd voelden door de betreffende uitlatingen is daarbij niet relevant. Ik ben van oordeel dat niet kan worden gesteld dat de uitlatingen van de heer De Jonge de redelijke vrees konden opwekken dat één van de in artikel 285 Sr genoemde misdrijven zouden worden gepleegd.

U stelt dat er in feite een vaccinatieplicht gesuggereerd wordt. Maar uit de aangehaalde uitspraken van de heer De Jonge is mijns inziens redelijkerwijs geen voornemen tot de invoering van een vaccinatieplicht af te leiden. De heer De Jonge heeft steeds aangegeven dat hij het gesprek aan wil (laten) gaan, dan wel wil (laten) overtuigen, om alsnog op vrijwillige basis voor vaccinatie te kiezen. Zo geeft de heer De Jonge aan 'met de twijfelaars in gesprek te willen' en zegt hij 'we blijven vragen beantwoorden en desinformatie wegnemen'. In een andere aangehaalde uitspraak wordt door hem -in diezelfde trant- gezegd: 'we zetten alles op alles om twijfels weg te nemen. En dat werkt want nog steeds kiezen duizenden mensen voor vaccinatie'.

Ik meen dat uw aangifte op dit punt dus feitelijke grondslag mist. Overigens ben ik op juridische gronden van oordeel dat als wél sprake zou zijn geweest van het uitspreken van het (beleids)voornemen of een persoonlijke wens om tot invoering van een vaccinatieplicht over te gaan, die uitspraak niet valt aan te merken als bedreiging in de zin van artikel 285 Wetboek van Strafrecht.

Daarnaast ben ik van oordeel dat het doen van de aangehaalde uitlatingen door de heer De Jonge geen toepassing van dwang oplevert zoals beschreven in artikel 284 Sr. Zoals hiervoor weergegeven heeft de heer De Jonge benadrukt dat er sprake is van in gesprek gaan, van vragen beantwoorden en het bevorderen dat mensen alsnog zelf kiezen voor vaccinatie. Er wordt niet gesteld of gesuggereerd dat mensen gedwongen zullen of moeten worden om zich te laten vaccineren of vaccinaties te ondergaan.

Evenmin is sprake van dwang met misbruik van gezag door een ambtenaar, strafbaar gesteld in artikel 365 Sr. Dit artikel vereist dat een ambtenaar (en een minister is in de zin van dit artikel een ambtenaar) door misbruik van gezag een ander **dwingt** iets te doen, niet te doen of te dulden. Daarvan is geen sprake bij het

uitspreken van beleidsvoornemens en/of de wenselijkheid van vaccinatie. Niemand wordt daardoor gedwongen iets te doen, niet te doen of te dulden.

Tot slot ben ik van oordeel dat er geen sprake is van belaging. Voor strafbaarheid wegens belaging moet sprake zijn van het wederrechtelijk en stelselmatig inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer om die ander vrees aan te jagen. Daarvan is geen sprake. Het gaat in dit geval niet om een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maar om een gestelde inbreuk op de mogelijkheid om de overtuiging te volgen om ongevaccineerd te blijven. Bovendien is er geen sprake van het oogmerk vrees aan te jagen. Zoals hierboven uiteen gezet wil de minister in gesprek gaan, uitleg geven en mensen overtuigen om zich alsnog vrijwillig te laten vaccineren.

4. Beslissing OM/conclusie

Concluderend ben ik van oordeel dat de door u aangehaalde uitspraken niet leiden tot een begin van een verdenking van strafbaarheid op grond van artikelen 137c, 137d, 284, 285, 285b en/of 365 Sr. Evenmin zie ik aanknopingspunten voor een verdenking van enig ander strafbaar feit. Om die reden wordt doorzending van uw aangifte aan de minister van Justitie en Veiligheid achterwege gelaten.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De hoofdofficier van justitie,

Mr. M. Zwinkels